

161 Door Van Haeringen in *N. Taalgids* 16 (1922) 209, 214: hij zou door een ander geleerde, minder overtuigd evolutionist dan J., de nadeelen der moderne ontwikkeling wel eens onderzocht willen zien. — Een goede bijdrage tot zulk een meer critische beschouwing vindt men thans in de *N. Taalgids* 27 (1933) 49-58, van Kluyver; zie aant. 150. De critiek richt zich o.a. tegen het evolutie-geloof als grondslag van taalbeschouwing, tegen de zekerheid, dat de „fatale vereenvoudiging” altijd verbetering moet zijn, tegen de voorstelling, dat het Afrikaansch (en elke taal) zijn verliezen altijd zoo terstond uitstekend aanvullen zou, tegen de moeilijkheid voor de ingeboren kinderen van voor ons moeilijke talen.

162 Al stelt J. even de vraag, *Udvikling* 44 (*Ontwikk.* 54), of die voorstelling voor de taal wel bruikbaar is, in de praktijk blijft hij ze ten volle handhaven. Vgl. ook *Language* 319 vlgg.: *Progress or Decay?*, en vooral 324, met het niet twijfelachtige antwoord (326); maar hier maakt hij *het wijze voorbehoud*, dat daarom *niet elke verandering verbetering* behoeft te zijn. Alleen „the sum total of these changes, when we compare a remote period with the present time, shows a surplus of progressive over retrogressive or indifferent changes”. Helaas verhindert dit hem niet, met zijn zoo eenvoudig-schijnenden maatstaf der „eenvoudigheid” en „korthed” het al te taxeerén, op de oudgewende wijze: *habai-dèdeima*, enz. En de leerlingen, althans ten onzent, weten nog veel minder van aarzelen of inhouden.

163 *Progress* 356-360; Logeman in *T. en Lett.* 5, 337, 343-345; *Udvikling* 147-149 en vlgg.; *Ontwikk.* 214-218 en vlgg.; *Language* 432-437: *Emotional Songs* en *Primitive Singing*. Men zong zijn gevoelens uit, lang voor men gedachten spreken kon. En ook kan licht taal zich ontwikkeld hebben uit spelend gebruik van mondspieren en het voortbrengen van vermakelijke of rare geluiden.

164 *Language* 416 (*Method*), 417 (primitieven-taal alleen „to corroborate conclusions!”), 434 (wat hij zelf *nieuw* aanbracht). 441 (woord en zin).

165 *Ibidem* 437-441: over woord, en zin.

166 *Language* 429: meer wetenschappelijk geformuleerd (maar met de flexie ingesloten in veel ruimer begrip, waardoor men tegelijk al over het karakter daarvan beslist): „the evolution of language shows a progressive tendency from inseperable irregular